

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj s dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez izdatka pošte pošiljamo naročnine se ne čisto. Uredništvo in upravitelstvo je na pristavi g. K. Floriana v »Zvezdi«. Izdajatelj in odgovorni urednik Lav. Mikus. Rokopisi naj se pošljejo, če mogoče, že med tednom.

Izhaja vsako soboto

zvečer

inzerati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inzerati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet vrst 10 vin. Če se čaka enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravitelstvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, ožnanila, splošni vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Cipkarstvo.

V naših krajih je klekanje čipk precej razvito, zlasti v okolici Idrije, po severovzhodni Goriški, po Zravorstnem, po celni Poljanski in deloma tudi Salski dolini. Kot domači obrt je cipkarstvo toliko važnost, da globoko sega v našo socialno življenje, torej je zaslužno delati za njen prosek. Naloga, pospeševati cipkarstvo, je prevzela država, ki pa pri tem delu ni imela posebne sreče. Obširno razpravlja o pospeševalni akciji nek prijatelj domače obrti v »Zeni«. Ker je stvar za nas precejšnje važnosti, bomo na nekaj stvari iz dotičnega članka in obenem izrazili pomisleke proti napačnemu pospeševanju cipkarstva.

Pospeševanje domače obrti je samonasebi gotovo lepa misel, toda nati, kako se je pri nas ta misel udejavila, dobri stvari gotovo več škoduje kot pa koristi. Važna panega domače obrti je cipkarstvo, ki vedno bolj nazaduje kljub plesom in raznim drutabnim prireditvam na Dunaju, s katerimi naj bi se pospeševalo. Strokovnjaki so že dolgo na jasnem o vzrokih nazadovanja, pred vsem javnostjo se pa s spretno reklamo prikriva popoln fiasko, ki ga je doživela cela akcija za povzdigo cipkarstva.

Akciji načeljuje o. kr. zavod za žensko domačo obrt na Dunaju — zgrešeno podjetje, čegar moralni in finančni polom more biti samo še vprašanje časa.

Namen zavoda je bil dvigniti cipkarstvo in izboljšati materialni polstaj klekarij. V obeh ozirih je zavod popolnoma odklel; pa še več: celo škodoval je domači cipkarški obrti in s tem tudi delavkam. Avstrijske čipke, ki so imele v inozemstvu dobro ime, so po umenjenem zavodu izgubile dosti svojega ugleda.

Z izključitvijo preknpeev so hoteli spraviti čipkarice v zvezo s konsumem. V ta namen je

zavod ustanovil celo vrsto »sol«. Soli so female čipke od klekarij in jih pošiljale dunajski centrali, kjer je bil napravljen poseben trgovski oddelek za prodajo čipk doma in v inozemstvu. Država je samonasebi nesporebna voditi trgovski obrat, le malo j tam, kjer se gre za tehnično in trgovsko tako težaven predmet kot so bas čipke. V prometu je na stotine vzorcev; skoro vsak ima drugačno vrednost in v drugu detelaju svoje odjemalce. Z pravilna izvršitev potrebuje posebnega tehničnega in trgovskega znanja. Učiteljice — tako se imenujejo definitivne nastavljenke pri zavodu — pa morajo komaj soditi, katere čipke so dobre, katere slabo narejene, najmanj pa se, čipke pravilno ceniti. Prišlo je končno do tega, da je zavod jemal čipke, naj bodo izvršene katolično ali pravno.

V državnih skladih se je nabralo blaga razne kakovosti, o katerem se ne ve ali bo slo v denar ali ne. Slabe blago, ki ga je zavod spravil na trg, je zmanjšalo vrednost avstrijskih čipk v inozemstvu in ugnadilo pot belgijskim, francoskim in španskim čipkam.

Pa se iz drugega vira so opustili inozemski trgovci avstrijske čipke. Zavod za žensko domačo obrt je nastavljal v inozemstvu (London, Berlin, Frankfurt o. M., Pariz, Plauen in New York) svoje zastopnike, ki so predajali čipke celo konsumem. Velike avtorske trditve so se vaje usklajene zavodovi konkurenti in opustili avstrijske čipke. Iz navedenega sledi, da je viden slabega blaga in netrgovskega ravnanja zavoda trpel vsa avstrijski izvor čipk ogromno škodo.

Poleg vsrčevanja sol ima zavod za žensko domačo obrt ogromne stroške s svojimi prodajalci v inozemstvu. Javno je, da pri takih razmerah ne more biti dobitka, ampak silna izguba, ki se pokriva iz javnih sredstev. Vsaka akcijska družba je zavezana dati javnosti svoj letni račun. Zavod za ž. d. obrt k. je državno podjetje,

deležaj ni izdal še nobene bilance, pa tudi iz proračuna ministrstva za javna dela, katere mu je zavod podrejen, se ne more spoznati, koliko zavod stane državo. Pri tako slabih denarnih razmerah naše države je obžalovanja vredno, da se tako trati milijoni, oveslo edinstvenega blaga. Pa ne samo denarno, ampak tudi moralno je zavod doživel velik fiasko. Socialno-političnih nalog, stavljenih ob ustanovitvi, niti od daleč ne izpolnjuje. Klekarijcem ne more povečati zaslužka in ne dati stalnega dela. Z odstranitvijo preknpeev je zavod izkušal povečati zaslužek; v ta namen je pridobival delavke s obljubo, da dobe ob koncu leta tudi del čistega dobitka, in sicer odstotno po vrednosti navedenih čipk. V resnici so pa odstotki dobitka izpadli le nekaterim delavkam, da se novo leto pa grešev in pesek v oči — in sicer navadno le pripadke korporacij, a pr. občin. Zavod je bil ustanovljen zavezo čipkaric, pa jim ni nič pomagalo, govorijo je nekateri ljudi višje gori in jih postavili na irčne noge. Zavod je doživel do se sedaj nekaj delovanju zavoda, kot sol. Na to prvič svoje naloge je zavod menda pozabil. Do sedaj obstaja 63 čipkaric, tedaj je 57 ekspozicij, kar na mnogo tehnik, kjer je nastavljen po ena ali po več »učiteljic«, ki miso izkušene; izraža se želja, da bi jim bile pridružene vsaj kake izkušene klekarije. Da se na punk ne daje velike važnosti, odseva iz dejstva, da so se učenke ves čas naučile le malo novih vzorcev, na drugi strani se je pa kakovost čipk poslabšala. Zavod je ustanovil šole celo tam, kjer je bilo klekanje doslej neznan. Bilo je velika napaka uvesti negatavo, od mende odvisno obrt, med široke ljudske kroge. Tako ravnanje se pa tudi ne sklada z nalogo zavoda, pomagati osebam, ki se pečajo s cipkarstvom. Marsikatero železnico, mnogo cest in veliko vredne strokovne šole bi bili lahko zgradili z denarjem, ki se je izdal za brezploden pokuš zavoda za žensko domačo obrt.

Nas delomarnost je videl v bližini, kjer se je kopala glina, pozno v noč luč. »Sac« je, so mu pripovedovali v gostini, kjer se je udeleževal gostom, med katerimi je bil tudi naš užejeni obrtnik. Gostje so se slišali poznali feldvebelove močg-ne, zato se ga prav pošteno vlekli. Govorili so o samih »sac« in nek čovjek je brz povedal celo zgodovino izra francoskih časov, ki se nanasa baje na »sac«, ki je skrit v zemlji, na mestu, kjer ga je videl naš feldvebel. Koniec prih.

Oče in sin.

Konec. Terjati je imel že veliko veso; pozival je dolžnika že večkrat na plačilo, pa zaman. Murda mu je bilo to še všeč. Že delj časa sem se je Gasperček zamislil in se predstavljal kot lastnika amonjenega mlina.

Ker ni dobil po večkratnem opominu nikakega plačila, je izročil stvar odvjetniku, da naj stvar uredi in pripravi njega do denarja.

In tako se je zgodilo, da je Gasperček zdražal za precej neznančno ceno Permetor mlin. Bil je glavni in prvi upnik, zato ni imel izplačati desti drugih upnikov; mlin je postal njegov.

Tisti čas je popival Perne s drugimi daninnoč. Nabral je precejšnjo stajilo sebe vrednih tovaršev in jim plačeval kot po navadi. Iztredno veliko je govoril, preklinjal je sodnijo, dektorje, najbolj pa Gasperčka. »Ti prekleti odenih, spravil si me ob

PODLISTEK.

Leo K.

Feldvebel.

Zadevoljno so živeli občani v H. na Gorenjskem. Vaak je izvrševal svoje delo, po potrebi in po moči so pomagali drug drugemu in vsotna aloga med prebivalci je odlikovala ta kraj.

Prad letom dni je počutil ta kraj »Feldvebel«. Tako se ga navičljali. Častiti bralci pa naj si ne demistijujo pod to besedo moza vojaške slave. Ne, ampak to je bil čisto priroet postopak, ki si je s svoje odgovornosti, salami in prismojenim kvantanjem vsak dan po gostilnah priberali jedi in pijača. Tuč oblike je dobil. Ta, moč je bil rojen v tem kraju. Ode ga je hotel dati studirgt, toda fant je bil »lump« in zato je kljub svoji nadarjenosti dosegel le karijere naredniške časti. Bil je sedaj 50 let star.

»Jaz« je pripovedoval, »kaj sem bil jaz na Dunaju feldvebel, takrat sem bil tak fajn fant, da so se vse dunajske punice bodile nastavljat pred mošo vojašnico. Pa tudi sam zoset me je mohl pri manevrih potipal po rami in zadevoljno dejal: »Da, da, takih koronjakov so nam manjkali.« Jaz pa sem moško stal pred njim in se odzval: Da, sto takih fantov kot sem jaz, pa bi zapili Avstrijo.

Take in podobne je pripovedoval feldvebel

gostom v gostilnah, vled česar so mu vedno radi dali jedi in pijačo. Ker pa je feldvebel najraje pripovedoval o sebi, ko je bil se narednik, zato so ga navijali s tem priimkom.

Prav »spas« so imeli tedaj občani v večernih sestankih, kadar jih je v gostini razveseljeval naš znanec. Le resni občinski mošje so si belili glave, kako ga spravijo iz občine, da ga ne bo treba na stara leta rediti.

Tako je tekla čas naprej, feldvebelu pa je za njegove razmere dobro godilo. Veliko vloga je igral »goruše«, ki mu je na počasi ropal pravo pamet. Pogre, panstrasen človek je pričel verovati na vrsto.

Nek obrtnik je zabil v tej občini veliko glin, ki se je dobivala v obsejni bližnji reki. Zdel si je hišo. Ker ni nikjer mogel dobiti delavskih moči — tovarna je v bližini — zato je prosil našega feldvebela, da mu je kopije preli visoki mezdi.

Prav obžaloval je naš delomarni znanec, da mora odkloniti dobro ponuho. Zgovarjal se je na zdravnika, ki mu je prepovedal delo.

»Bom ti še dal, potepuh«, zabrusi mu obrtnik, ki ni glede nabave glin prav nič dosegel. »V prisilno delavnico te bom spravili, lenuh, potem boš še delal!«

No, v prisilno delavnico, se ne spravi tako hitro človeka, feldvebelovega kalibra. Prigodilo pa se je nekaj drugega, kar je prav značilno.

Pri nas na Kranjskem obstoji več čipkarških tečajev, n. pr. v Idriji, Žirku, Tratu, v Zeleniškem. Zanimivo je, da se ranje posebno vneti klerikalci. Proje so kipevali čipke ob vredenih cenah večinoma le domači trgovci, zdaj pa kupuje tudi zavod potom čipkarških tečajev. Z tega propagira agitacije zoper trgovce, ki se pri nas po večini v naprednem tabornu. Klerikalci se dobili v zavodu opore svojih interesov in se jih podpirali kljub čisto brezplodnemu delovanju za domače klerikalce. Pa še dalje so šli v svojem strankarstvu. Menda je ravno »Gorenjec« poročal približno pred enim letom, da je občinski odbor na T. odklonil vsakoletno podporo gasilnemu društvu in dal tiisti snovek raje za čipkarški tečaj.

Vsaka stvar ima svoje dobro in slabo plat. Pri drugi priliki bom izkusil pokazati, kaj dobrega bi lahko donesla akcija za pospeševanje čipkarstva in na kakšen način bi prišla do sateljenih uspehov.

Janko Selak.

Nekaj o ljudskem štetju.

Končano je ljudsko štetje, ki je vzbudilo med marsikaterimi sloji neprijetnosti, a mnogemu povzročilo tudi velike krivice. Še sedaj se citajo po naših časopisih naravnost gerostanske stvari, javljajo nam, kako velike krivice so se dogajale na raznih krajih naše mile domovine. Gotovo je marsikateri izmed naših dragih bralcev izvedel, kakšne nepostavnosti so se godile v Treto, Gorici, na Koroškem, Štajerskem, sploh tam, kjer živi naš narod v manjšini. Pevsed so hoteli napraviti iz naših ljudi Lahe in Nemce, a iz edinega vzroka, ker zahteva naša postava, naj vsak vpiše »občevalni jezik, a ne materinskega jezika«. Na ta način so lahko napravili na tisoče »Lahe« in »Nemce«.

Gotovo bode naše čitalce zanimalo, če jim povemo nekaj o zgodovini ljudskega štetja. »Naši Bodečnost« prav lepo opisuje nekatere zgodovinske podatke. Če bi hoteli pisati zgodovino ljudskih štetij, bi morali poseči daleč nazaj v stari testament. Videli bi, da je danes obično ljudsko štetje, vršeno se ob gotovih določenih časih, nekaj starega, da ni to iznajdba novejših časov. Seveda dandanes ne gledajo več na to, koliko je število dobitnega naroda, ampak gre jim ta mnogo več. Ni nam toliko mar, koliko ljudi je v kakem narodu, koliko se jih je rodilo, koliko umrlo, temveč upravlja posameznih držav hodojo tudi izvedeti, kje tiči prav vzrok, da nekateri narodi prosperirajo, drugi ginejejo in propadajo.

Tako najdemo prav lahko tudi sredstva, ki omogočajo, da se posamezni narodi začno dvigati, ali pa da se vsaj prepreči hitro propadanje. Zato se tudi ne bomo čudili, če se razne oblasti zelo strogo pri izpraševanju in določevanju ob priliki ljudskega štetja.

Starim narodom je bilo največ na tem ležalo, koliko je njihovo število, poiskovali so izvedeti, koliko imajo za vojsko sposobnih ljudi, koliko je

število davkoplačevalcev. Tako je tudi kralj David ukazal, naj se prešteje stavilo vojakov. Egipčani se se tudi od časa do časa ob določenih terminih pobirali za to, koliko je za vojsko sposobnih ljudi in davkoplačevalcev. Isto se je vršilo tudi pri starih Grkih. V starem Rimu se takovani »cenzorji« skrbeli za to, da se imeli natančno zasnovane števile davkoplačevalcev: sezname so natančno pregledali vsakih pet let.

Tudi štetje v srednjeveških mestih je imelo isti namen. Da bi bila ta štetja natančna, o tem ni niti misliti, vse se je izračunalo le približno. Zato se tudi števila prebivalcev srednjeveških mest le približna.

Prvo pisano ljudsko štetje v današnjem smislu se je vršilo v Braniboru (Brandenburg na Pruskem) v l. 1644. Što je tudi za to, da se izve natančna starost, spol in poklic prebivalcev. Čez sto let (l. 1754) se je pojavila nekaj podobnega tudi v Avstriji. Vpeljala se je takovršna letna »konvencija duš«, da se je država prepričala o starosti, spolu in civilnem stanju podložnikov. Še nekaj let kasneje so prišli na misel o rednem ljudskem štetju v Zedinjenih državah v Ameriki; prvo se je vršilo l. 1791. No, stavlili so že vprašanja, ki so nameravali izvedeti več nego samo starost, spol in poklic. Amerikanci so že poizkusili po število prebivalcev urediti tudi število ljudskih zastopnikov. Ameriki je sledila l. 1791. Francija, Franciji Angleska 1800. Tudi nemške države, ki se bile v carinski zvezi, so sklenile vsako tretje leto pregledati stanje v posameznih državah (l. 1834). Prvo ljudsko štetje v sedanji Nemčiji je bilo l. 1871.

Tako ljudsko štetje je v zvezi z velikanskimi težkočami in stroški. Koliko pač bode stalo letošnje, oziroma lansko naše državo, kjer se vrši ljudsko štetje vsakih deset let, o tem nimamo niti pojma!

V modernih državah je ljudsko štetje primeroma še lahko, a pomislimo, katere težkoče imajo one države, ki imajo po drugih celinah naselbine z nekulturnimi plemeni! Težko je že štetje v krajih, kjer se ljudje precej raztreseni in kjer ni pravih cest in potov. Zelo težko je bilo ljudsko štetje v Rusiji, kjer se je vršilo prvič l. 1897.

Ljudsko štetje ni le samo težko, temveč tudi zelo zamudno. Da se prihrani dragoceni čas, so izumili neki električni številni stroji, ki ga uporabljajo v Avstriji in Zedinjenih državah.

Letošnje občno ljudsko štetje v Avstriji je p. to. Marsikaj bode izvedeli, videli bomo napredek, ponekod tudi nazadovanje. Na podlagi dejstev se bo potem tudi uredile nadaljnjše življenje. Kako se bo izvršilo za nas Slovence? Kakor kažejo različne protipostavitve, bi nas radi posebno v obmejnih krajih zamolčali, oziroma iz naših ljudi napravili pripadnike naših narečnih nasprotnikov. Eno pa ostane priobito, da smo zadnjih letih zelo napredovali v kljub vsem nasprotstvom!

Oddali so ga v norišnico.

Star možček pa je dejal: »Za drugi Skrijot, skopuh, ki je umrl nemučne smrti!«

Pokopali so ga, pa male oči je bilo solznih.

Bal starih šajtrg in starih maraja v Škofji Loki.

Resnična dogodba Janeza Strpenega.

V tork ta divita ura i biv si mištar pr men, de morm koj u faruz. Jež s — o'm s mislu, kuga mu'm pa pavidu k se na vim neč več spovnt. No k am biv enkrat gor, i pa si ved vidu Šinkuc kot jest, s'm prihamu s'm mu, pa i ble dobr. Pol mi pa riku: dene s'se mal pjen, k boš striz, če s' koj puzabu, pa se pavidat prid. Te mas dve krove pa nkar na pty cov tida. S'm s mislu za ta dvar tok na bu muguče, de te triba sez dva dhi se koj zmilit, dem gviru spit da nidiše.

No pa sej se nikaksn spiedi, de si ble triba u faruz logat jot. V abeta mi pa skus oku pamiga! K sem prsu gor, i djav: jatr pa le k moj pridg pejd, de vs pol pavidu, kva bja ldi reki.

Oh, dob jest na biv nkol sov k ti pridg!

Kumi s'm v cirku stapu, moj si ud zad edn figan med zibra paj riku — kuga s pa s pit spigat prsu ti prekili spici ti. Na, s'm s mislu, tja'm si vrnu; pa s'm sov ger da arid cirke, da moj Šinkuc lahka vidu. No pridga sama na seb i bla

Naprednjaki! Podpirajmo in širimo svoje časopisje tako, kakor to delajo klerikalci. Napreduje le tista stranka, ki ima dober in zelo razširjen tisk. Zatorej berite in naređajte »Gorenjec«!

Poučni listek.

O sestavi računskih zaključkov.

Dalje.

Računski zaključek

Kmečke hranilnice in posojilnice v registrovane zadruga z neomejeno zavezo

za

III. upravno leto 1910.

Poročilo.

Začetkom leta 1910 je bilo članov	55	Deleži začetkom leta v skupn. znesku K	100
Med letom je pristopilo članov	23	Deleži pristopivših v skupn. znesku K	58
Med letom je odstopilo članov	5	Deleži odstopivših v skupn. znesku K	10
Koncem l. je članov	73	Vplačani deleži K	146

Med letom ni članstva odpovedal nihče.

Denarni promet.

Prejemki	K 143.161-67
Izdatki	141.188-07
torej promet	K 284.349-74

Zadruga je članica

Obrestne mere	Hranilnih vlog	4 1/2 %
	Posojil na poroštvo	5 1/2 %
	Posojil na vključbo	5 %

Uradni dan vsak četrtek in nedeljo dopoldne od 9. do 12. ure dopoldne.

Prejemki	Predmet	K	v	Denarni promet	Predmet	K	v	Izdatki
1	Gotovina 1. I. 1910	2449	85	1	Gotovina 31. XII. 1910	1973	60	
2	Vplacina	23		2	Deleži izplačani članom	10		
3	Deleži	46		3	Hranilne vloge izplačane	28801	46	
4	Hranilne vloge			4	Obresti hranilnih vlog izplačane			
	prejete							
	K 83366-92							
	Kapitalizirane	86504	28	5	Kapitalizirane	3445	90	
5	Obresti K 3217-36			6	Posojila izplačana	33876	39	
6	Posojila vrnjena	11569	50	7	Obresti posojil vrnjene	68	68	
7	Plačane obresti posojil	2725	17	8	Tekoči račun z zvezo			
8	Obresti tekočega računa			9	Naloženo	K 58667	12	
	s člani plačane	460	04		Kapitalizirane			
9	Tekoči račun z zvezo	25053	28	10	Obresti	K 1567	50	
10	Obresti tekočega računa			11	Posojila v tekočem računu s člani			
	pri zvezi	1567	50	12	Upravninski stroški	19361	84	
11	Vrtnjeni tekoči račun	12538	61	13	Davki, rentnina K 30-26	358	02	
	člani	124	44	14	Neposredne pristojbine			
12	Upravninski ophodki			15		80	31	16
				16				
		143104	67	17		143161	67	

slo zalastna; pol k i blu konc pridg i pa se tiste dol brav, ke sinja. Pol i pa dav bukve z rok pa'j mal špige pupravn pa jej tople pavidu: Niki imam v šludcu, pa vam na morm pumagat. Keder uklice dol berim, vsi tutu v mene glidate, dob' m kmal z učmi bukve z ruk snadi. Pa se niki vam pavem; kedar i kešna oht, ste glih tak, kot ene maskare, na mest dob se pustil pa muli, se pa v kucijah ukul vrste. Pa se niki! Cov tida na te stare šajtrge pa stare maraja duma, vsa i bovna, kruluva, pukfista, keder i pa bal v midila, k mas na mure jet, na bal pa zviru lahku gri. K pa sama na mure plesat, pa se hčire gor ulice, de se pol za padajaka ukul vudja, pol se pa z zrotm ukop tiseja, de se kri pa masit unamo. Amen.

Jež s, s'm s mislu — Gusti deje sja pa zafara. Uh, gupad uradni, nob ble vi vidi, vaksno kante sa lde dital; ona i bla se bol feda kot Gusti sam, ta druga mlada kot Gustinu kmeti, one sa se smijale, drage jakabo, moki se se pa tutu smijal, kot biv teator. To i ble ves šudin! Čela masu ni blu pol gmaha, teko, de sej se mižnat smetu, tij sov se enkat pu cirku s pntca pubirat. Kumi i bla masu vna, sej sov vruce cirke — vna i biv šole hudič su, von. En duk mi riku: hudič tuku s'm se smaju, de biv kmal dik dol pužera. Tist mupi k'en pa pr fajerber, sa se pa tutu dital, kot ble imil vsi kolara. Mene sa pa teko pužera gledal, de s'm se sov stresu.

Bilanca		Imetje		Račun izgube in dobička	
Dolgov	K	Predmet	K	Predmet	K
1	197360	1	23	1	22854
2	5996083	2	46004	2	321736
3	21168	3	272517	3	48917
4	1236701	4	21168	4	6868
5	4937264	5	22750	5	6192
6	28620	6	156750	6	35802
7	20	7	12444	7	3180
8	12419216	8	533938	8	316
9		9	85268	9	533938
10		10		10	
11		11		11	
12		12		12	
13		13		13	
14		14		14	
15		15		15	
16		16		16	
17		17		17	
18		18		18	
19		19		19	
20		20		20	
21		21		21	
22		22		22	
23		23		23	
24		24		24	
25		25		25	
26		26		26	
27		27		27	
28		28		28	
29		29		29	
30		30		30	
31		31		31	
32		32		32	
33		33		33	
34		34		34	
35		35		35	
36		36		36	
37		37		37	
38		38		38	
39		39		39	
40		40		40	
41		41		41	
42		42		42	
43		43		43	
44		44		44	
45		45		45	
46		46		46	
47		47		47	
48		48		48	
49		49		49	
50		50		50	
51		51		51	
52		52		52	
53		53		53	
54		54		54	
55		55		55	
56		56		56	
57		57		57	
58		58		58	
59		59		59	
60		60		60	
61		61		61	
62		62		62	
63		63		63	
64		64		64	
65		65		65	
66		66		66	
67		67		67	
68		68		68	
69		69		69	
70		70		70	
71		71		71	
72		72		72	
73		73		73	
74		74		74	
75		75		75	
76		76		76	
77		77		77	
78		78		78	
79		79		79	
80		80		80	
81		81		81	
82		82		82	
83		83		83	
84		84		84	
85		85		85	
86		86		86	
87		87		87	
88		88		88	
89		89		89	
90		90		90	
91		91		91	
92		92		92	
93		93		93	
94		94		94	
95		95		95	
96		96		96	
97		97		97	
98		98		98	
99		99		99	
100		100		100	

Zdravljenje računskih zaključkov.

Zgodi se večkrat, da manjka kakih podatkov, mogoče pri posojilih, hranilnih vlogah i. t. d., tako da se stavi v bilanco višji ali pa tudi nižji znesek, kakor je v resnici.

Ko se dožene napaka, storjena minulo leto v takem slučaju, stavi se v bilanco za leto, katero se ono sestavlja, pravi znesek, najden po izvlečkih, a najdeno diferenco je izjednati v računu izgube in dobička.

N. pr.: Posojila so bila minulo leto za 75 K manj izkazana, kakršna so bila v resnici. Zato

Ena stara žena i pa rekla: le čak ti vampir, se knofa na dam več u pušca; komi i tu rekla, saj pa ta druge šajtrge pa marajne koj pridrile, da nabja tud neč več dale. Oč, dan se pa nima smov nkamer pukarat. Šele zvičir am šov mal k Marušenku pred mest mal pospegat, pa se me koj von liral; k sem tav mal z Sinkucam drlat, sa pa začel name vpit — von špicel — Fuser mej pupoku, pa mej tuku skus urata penzu, de sm skus okn v hotel Union prietu. Komi sa me zaglidal notr, sem b'la kmal gluh taka zgudila, a m ja pa raj pubrav. Pol am pa šov na ploc k Šort! Na — komi sma biv nut, sa pa ta oberfajerberi name začel upit: špicel, špijon, pa vse tako imina sam dajal.

Ta nar bal i biv pa Rafce hud, i riku, da nigova guspa ni nobena stara šajtrga. Plaxe i upov: moja Tuna pa tud ai stara marajna ne, permejkuš de ne. Strikman i pa riku: hej biv ta vampir, saj po skurenak pavidu, de biv riku smukolajca. Un tu i biv sunder to!

Kar se en drug uglaši, pa prav: Guspudi, jest pridlagam, da se Sinkuc od fajerber von sbriso. Take packe nučma več imit med nam. Drug pa prav: Guspudi, de sma pr fajerber prov sami klirikalci — a veste kuga — ta 12. pa pojma val na sukulek bal, de bu vidu, de se na doma vsakmu farju rihlat. Bravo, brave, saupije Rafce, jest m se mojo kuharyce gorr paloy. Jaro, jestanevarni!

Koniec prih.

pišemo znesek 75 K v račun dobička tekočega upravnega leta kot razliko pri posojilih iz leta 1909*, ker imamo za toliko več lastne imovine ter se je znesek za 75 K tudi v bilanci pri posojilih zvišal v nasprotju z minulim letom.

Ako bi bil tak razloček pri hranilnih vlogah, morali bi pisati diferenco v izgubo, ker bi bilo posojilniško stanje za 75 K na slabšem. Ako bi bilo nasprotno, da bi bilo stanje vlog manjše, kakor izkazano, tedaj bi bil za posojilnico dobiček in pri posojilih izguba. V vsakem slučaju je treba natančno določiti, kaj je izguba in kaj dobiček.

V našem izgledu nismo ločili upravnih stroškov med denarnim prometom. Tega pri računjenkah tako ni potreba, ker jim ni plačevati davkov, razen rentnine in neposrednih pristojbin. Zato davčna oblastva tega ne zahtevajo, kar pa morajo storiti druge vrste zadrug, posebno se, ako znaša njih čisti dobiček nad 600 K, ko se odmerja pridobitina. Davki pa naj bodo v prometu vedno natanko ločeni.

Računski zaključek je po sestavi predložiti v sejo nadzorstvu, katero primerja istega s poslovnimi knjigami. Ko se tadi po tem ugotovijo pravilnost, se podpiše original lastnoročno od članov načelnstva in nadzorstva, končno pa, predno se ga predloži oblastim, odobriti ga mora še občni zbor.

Dolje prih.

Gospodarski del.

Nakupovanje in oddaja plemena govedi. Deželni odbor kranjski je z ozirom na kugo na goveda in na parkirjih, ki se je pojavila v deželi, se sedaj ustavi nakupovanje plemenskih bikov. Zupetno nakupovanje, se svoj čas objavi. Deželni odbor sedaj plemenskih bikov, krav in telic sploh ne odlašal.

Tedenski sejem v Kranju dne 8. februarja 1911. leta. — Prignalo se je: 111 glav domače goveje živine, — glav bosanske goveje živine, — glav goveje živine hrvaške, 1 domačih telet, hrvaških telet, 105 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanski bivol. — Za mesarja je bilo 70 glav domače govedi, — glav bosanske govedi in 103 domačih prašičev. Cena od kilograma žive teže: 96—98 vinarjev za pitane vole domače, 90—94 vinarjev za domače srednje pitane vole, 82—86 vinarjev za nepitane domače vole, 00—00 vinarjev za bosansko goved, 1 K do 1 K 16 vin. za teleta in 0 K do 0 K 00 vin. za prašiče za rejo, 1 K do 1 K 18 vin. prašiče za mesarja. — Pšenica K 11-50 prosa K 7-50, rž K 8-50, oves K 9—, ajda K 8-50, repno seme K —, detelno seme 68 K do 70 K, fišol, ribničan K —, mandalon K —, koka K —, krompir K 3-70 za 50 kg.

Umetnost in književnost.

„Deset let v peklu.“

Izviran socialno-političen roman. Spisal dr. Radovan Pavel. Tiskala tiskarna Iv. Pr. Lampret v Kranju. I. del. Cena 60 v., po pošti 70 vin. Dobiva se v tiskarni v Kranju, in po raznih knjigarnah i. t. d.

Objavili smo o tej knjigi izpregovoriti obsirneje in s tem hočemo zagotoviti po možnosti svoji obljudi, pa biti: 1. strogo nepristranski, 2. strogo objektivni in 3. strogo — previdni.

Pisatelj dr. Radovan Pavel — na Slovenskem sicer popolnoma nepoznan avtor — je s svojim delom nastvil kritik toliko sanj, da se danes lahko reče: ob tem romanu pridejo še zanje — »hudi šasi«. Roman posaga ne le v politično življenje, v katerem namreč »vodimo« grozi z velikim razkritji — »chambres separées« visoke diplomacije! — marveč tudi v socialno — s ostrim instrumenti!

In ta je krivo, da romana ne moremo smatrati za povprečno kolportžno belotristiko, katera se zdi na prvi pogled, marveč da mu moramo pripisovati globočji pomen s izredno filozofskimi snakom.

Napol prozorno daje pisatelj razumeti, da je med »nehom in zemljo« mnogo reči, katerih ne pojmi navadna človeška učenost in jih ne more ocenjevati — »evolucije-kritike« in katerih tudi ne opazi se s svojim »preliminarnim« splošno občinstvom.

Vse to zavije pisatelj v nekaj »tajinstvenih« mark in daje razumeti, da sledi »komentari« v poznih sveti, katerih obeta postati v »kroki svet se lepo stevali«. Da se čitajoče občinstvo skusi celi ogramen roman obdržati v pozornosti, navaja vrhino prihodnjega sveta vedno za v prvem itd. In kako vsebino? Čitali smo se razna interesantna, posebno kriminalna dela, pa se ne spominimo takih reči, kakor se obetajo v »Radovanove« peklu! Da je delo zares živahno, to nam poznaže na vsakem stavku.

Čita se lahko, slog je domač, celo prednaden in prav zaradi tega lahko čitljiv, jest je svetel in originalen, zanimati nad vse interesantni, tehnična pravilna.

Toliko na kratko o vsebini, in sedaj k ideji romana!

Da je ideja vsota in realnosti in ne iz kake tuje knjige, kakor bi lahko sodil površen čitatelj, je razvidno. Pisatelj se je postavil na stališče, da je človek v poglavitnem sestavljen iz »slabega principa« in kar je »dobrega« na njem, da je le maska, lažljiva krinka — »laž, vse laži«. Po neprikritem mnenju pisateljevem je človek celo po svojem izvoru sloben — pravcat hudič, ki mu gleda izza kože na vseh koncih in krajih in vse naše življenje je le nekak — »boj z vragom«. Jako pesimistično, svetobolski nazor, čeravno mu ne moremo naravnost odrekati verjetnosti. Zaradi tega pa jako zanimiv in čitali v vsakej laški iz njega masekako dobro zrno. Kaker že iz prvega svetke razvidno, nahajale se bo v romanu vsega, kar nudi realno življenje, celo v mistiko posega dejanje. In prav zaradi tega je biti v kritiki oprezen. »Okletje«, »spiritizem«, »vedeževanje« itd. so stvari, katere nahajamo de facto v življenju, ki pa se pretežno, da bi mogli se danes kaj več govoriti o njih. Prihranimo za poznejši Posebnosti — spiritizmu! Da je le ta že dokaj razširjen po svetu, je pač znano. Celo na papeškem dvoru je dobro poiman. Lev XIII. in njegovi zdravniki sta bila prepričana spiritista. Ruski car je odlično spiritist, okultist, kromant in je snavo v poučenih krogih, da zajema najvažnejše sklepe iz »pavetovanj« s spiritisti.

Roman »Deset let v peklu« z lahko vestjo pripovedamo najširši in krogom, raznim družtvom in javnim knjižnicam brez razlike mišljenja, in prepričani smo, da se uvede v vse družabne sloje kot — »Knjiga življenja«. — Elini, kar bi radi navetovali pisatelja, bi bilo pač to, da za bodoče ne navaja domačih imen, kar bi mu pri omenjenih ljudeh lahko doneslo zamere. Ali tudi v tem pogledu kakor v splošnem glede romana navedemo izrek: »Hony soit que mal y pense!«

DOPISI.

Z Bleda. Tistim našim prijateljem, ki so z ustanovitvijo olespevalnega društva »Zurja« na Rečici nezadovoljni, budi sledeče v pojasnilo: Na Rečici, ob kolodvoru, kjer se je začel zadaja leta tujski promet močno razvijati, da je ostale v preteklem letu nad eno tretjino gostov, se je ustanovilo novo društvo, z namenom pospeševati vse, kar je v zvezi s tujkim prometom. V prvi vrsti hočemo napraviti kopališče za otroke. Tulemu, ki krajevni razmer ne pozna, se bo čudno zdelo, ako trdimo, da se otroci ne morejo nikjer kopati, čeprav smo ob jezuru. Vode imamo dovolj, a za otroke je ista brez nevarnosti nedostopna in stari so vedno v skrbeh, kje se kopljejo njihovi otroci. Javnega kopališča za otroke ni, na prostem se pa radi uravestvenijo ozirom na nevarnosti, da lahko utonejo, ne bi smeli. Pa se vendar! Seveda jim je to težko ubraniti in posledica je lahko nesreča, da kdo utone, kakor se je preteklo poletje zgodilo 16 letnemu fantu. Kopal se je z drugimi manjšimi otroci v jezuru. Ker je par metrov od kraja globočina, je zasel notri in si ni mogel več pomagati, ker ni znal plavati. Utonil je pričo otrok in areca je bila, da jih ni več, ko se mu mahli palice, s katero so ga hoteli ven potegniti. Kopališče za otroke je torej potrebno; kje naj ga uspravi? Društvo. O potoku sredi travnika hočemo malo skopati in narediti primerno globočino, ograditi in zaplankati bomo svet, in toliko vode pustiti notri, da bo brez nevarnosti za otroke. To kopališče bo za rečičke otroke. Da bomo radi pustili kopati tudi otroke tujcev, ki bodo stanevali pri nas, se samozasebi umne, saj bomo na ta način pospeševali tujski promet, kar nam gotovo ne bo v škodo. — Da smo potrebni samostojnega poštnega urada na Rečici, bo menda vsak, nepristranski blejec pripoznal. Prestori starega post. urada so veliko premajhni in 6 uradnikov v sezoni ne zmaguje dela. Od tod slaba postrežba in pritožbe. Tudi to nalogo ima novo društvo, da pripomore do ustanovitve novega poštnega uraja. Dreališče ob jezuru, kjer bi se dračaje za mesec prej začelo kot na jezuru, smo že napravili, pa se nam ni posrečilo v veliko veselje nekaterih naših prijateljev. Drugo leto bo bolje. To in drugo bomo izvršili seveda le v slučaju, če nam bodo pripustili donosna sredstva. — članarina in dohodki vselej se druge naprave imamo v mislih, da jih polagoma izviramo, napis ob cestah, markacije, reklamne tablice itd. tako prav bo prišla tujci tako klop v senu ali na kraju, kjer je lep razgled. Vsega pa ne bomo potrebovali stare in pota, priditi kako stango in deško zaradi varnosti ob potu. Dala govori. Seveda zdravniškega odbora, katerega plačujemo zdravniško in godbeno takse, ne odvezemo dolžnosti, skrbeti za Rečico in okolico tudi znanprej. Vendar upamo in pričakujemo, da bomo vedno skupaj v soglasju in sporazumu delovali v skupno korist. Blejci bi morali biti veseli, da jim s novim društvom odvezamemo nekaj dela in stroškov. Pa doka se kratkovidni in zavidni ljudje, ki nas radi društva obsojajo, samostojno da bi nas hvalili in pedgurali. Kljuje nam: Delajmo skupno! Prav. Delati sme skupna in bomo tudi se znanprej. Zaradi vas ga društva ne bo skupnost prav nič trpela. Kdor nas torej pozna, ta ve, da je blejska okolica tako razširjena in krajevno razdeljena, da si moramo v nekaterih stvareh sami pomagati, ako hočemo izboljšati tujeke razmere v

naši okolici. Lepo bi se nam zahvalila zdravniška komisija, ako bi se hoteli pritoževati za vsak žebelj, kateri nekje manjka, za vsak kamenček, ki ga voda spere s ceste, za vsako blango, ki je segnita. Ali smemo od Blejcev zahtevati, da nam napravijo spredaj omenjene drsališče in kopalnice? Smejali bi se nam in rekli: Ako hočete imeti to ali ono, napravite si sami. V teh vseh stvarih res ne moremo podpre zahtevati od njih, pač pa v marsikateri drugi stvari. Značilno za naše razmere je sestava zdravniškega odbora, v katerem ne sedi nikak zastopnik z Rečice, čeprav ostane pri nas eno tretjino tujcev. Dozdeva se nam, da je manjše večino Blejcev povedal nek mož v gostilni pri »Lovcu«, rekoč: Zato vam nič ne damo, da ne boste imeli preveč tujcev. Tako govorjenje ni modro in kaže zavist. Ta grda lastnost se vleče kakor rdeča nit skozi vse dejanje in nehanje Blejcev naproti nam Rečičanom. Dokler smo bili združeni (kar bomo tudi sanjali, ako je to od nas odvisno) je bile vse prav in dobro, kakor hitro pa se hočemo postaviti malo na lastne noge, nastane zabavljanje. Mi smo nepristranski in ne gledamo škodoželjno na sankališče na Straži, ker vemo, da je potrebno. Ampak tudi oni naj bodo nam vsaj dobrohotni. Prezirati nas ni treba, kakor se je dozdaj godilo. Lahko bi nas veliko bolj podpirali pri ustanovitvi našega poštnega urada, ki jim ne bo prav nič v škodo; lahko bi kaj več storili za olepšavo naše okolice, lahko bi z veseljem pozdravili naše novo društvo — pa ravno nasprotneke dobimo tam, kjer smo pričakovali prijateljev in podpornikov. Pri zadnji občinski seji se je sprejel predlog, naj se prosi za razširjenje prostorov starega poštnega urada, na naš poštni urad se — vedoma ali nevedoma — nihče ni spomnil. To je dokaz njihove pristranosti. Koliko je še dela, kiga je treba izvršiti, da bo naš kraj tujcem vedno bolj priljubljen! To je pa mogoče le ob složenem delovanju. Seveda zabavljaci se dobe in tudi pri nas se jih ne manjka. Take ljudi je treba potisniti na stran in pritegniti k sebi one, ki imajo zmožnosti in veselje do dela.

Is Kamnika. Kamniška »Meščanska korporacija.« [Dalje.] Torej kdor se hoče seznaniti s »turskim sistemom«, kateri edini še »pana« naše bahave klerikalce, druge sile na svetu ni več in tudi nobena druga »zavba« ne pomaga, naj sedaj pazno čita, ali pa če se hoče celo priučiti to sredstvo rabiti, naj se potruži med »preperele kamniške liberalce«, kajti ti ljudje spijo cela leta, mrtvi so, pokopani so jih, in glej ga spaka, ko pridejo volitve, se naenkrat prebude, vstanejo iz groba liki svetopisemski Lazar, nakrešejo prav poštno grabežljivo klerikalce, pa zopet umrjo, zaspe, a v spavajo skrbje za prihodnost. Ali je to čudež ali kaj? Ne! Čisto naravno, spočili so se in liki janičari prav po tursko napadejo te čisto nedolžne, skrajno poštene, za sveto vero (recte vero) vnete kristjane. Tedaj k volitvi! S 14. grudnom 1910 je potekla reklamacijska doba v smislu opravičnega reda § 19 in iz groba so umrli liberalci poslali dne 13. decembra 12 reklamacij, ki se jih je 11 v smislu vseh zakonitih določb moralo rešiti v njihovo zmago. Klerikalci pa so to važno dobo reklamacijskega postopanja prespali ter so napravili samo nekaj reklamacij, ki so pa bile vse samo poprave imen n. pr. mesto Anton Maier naj se pravilno vpiše Anton Meier. Zdaj pa imate zlodija, mi vas bomo že naučili pačiti naša pristna imena. Seveda se je tudi takim in enakim reklamacijam, če je hotel odbor ohraniti čisto vest, moralo ugoditi. V zapisniku pa so bili tudi vpisani trije naprednjaki, ki se niso eno leto posestniki, toda bi ne imeli imeti volilne pravice. In tukaj se »Slovenčev« dopisnik grozno jezi, tako da je kar penast. — Za boga svetega, prijatelji v Kristusu, pa menda vendar niste tako bedasti, da bomo take ljudi mi metali iz zapisnika, če se vam, ki ste tako bistroumni, ni prišlo to na um? Če mislite to, potem lahko z vso gotovostjo trdimo, da v vaših možganih ni vse prav v redu. Zakaj niste reklamirali, ugodilo bi se vam bilo, saj so zato pravila; nikdar jih še nismo krčili, pa jih tudi ne bomo. Baš taka je z g. Iv. Potočnikom; mi smo napravili tri take reklamacije, vi pa nobene. Kaj vam pomaga potem peniti se, ko je že prepozno; sami ste tukaj zavozili. Odkrito vam povedamo, mi na tako površnost od vaše strani nismo bili pripravljeni, baš nasprotno smo pričakovali, ker nismo hoteli brez gostilničarja delati računov in tudi ne piti na medvedovo kožo. Toliko lepega časa imate, pa takih vprašanj niste naštevali, to je znamenje, da ste jako omejeni, da ste le vi »prepereli«. — Kdo se ne smeje takim politikom. Kar se tiče pooblastil, ki jih proglašate kot neveljavna, vam ne odgovorjamo, ker so taka vprašanja za vas prave španske vasi, pač pa vas moramo udariti po zobeh glede onega, ki nam ga je izdal g. c. in kr. višji ofical Kar' Nefima. Pravite, da bi bil lahko prišel sam volit med 12. in 1. uro. To je prvilo smešno, drugič nečloveško, in tretje skrajno zlobno. Mož služi erarju že 40. leto in komur so znane razmere, mora priznati, da mož v kljub svoji starosti drži jako vestno in patančno predpisane uradne ure od 7.—12., od 1.—5. oziroma 6. in da je z delom tako preobložen, da mora mnogokrat delati preko uradnih ur. Star mož, ki potrebuje počitka in dobre tečne brane, da se ohrani čilega svoji številni deci, naj bi zato, ker ravno naivni kleri-

kalčki tako zahtevajo, pustil kosilo in še itak krat tek odmor, pa pritkel, kakor mladenič 20 let v mesto, ko mu vendar postava nudi udobnost, da kot državni uradnik lahko pooblasti koga drugega. Toda to je zgolj humbug. Za tem grmom čepi drug zajec; počakajte, ga bomo spodili. So ljudje, ki žive v fkeni idaji — in med temi bode g. dekan Lavrenčič prej kot ne tudi sata — da imajo »g. tehant« c. in kr. smodnišnico valed lastne jim vsiljivosti, v tistem žepku, ki je navadno za vžgalice — in v tistem času je bilo pri danih razmerah precej približno tako — kdo bi si mislil, da bo vojaško discipliniran človek storil tak predrsen korak in se upal zameriti vsemogočnemu. Pa časi se izpreminjajo in z njimi tudi ljudje; kajne, da je res tako prijatelj Kristusovi? Tajiti se ne da, in vsak rassoden človek ve, da je terorizem pri vas dom; zato rajši lepo priznajte, boste imeli en greh manj na vesti, čeprav imate zelo kosmato. Dalje se jesite glede g. Hudobiloika, ker je kot postavni varuh volil za svojega varovanca Tajčev, ne da bi pokazal dekret. Počasi, brat! Vsak otrok v Kamniku ve, da je g. Hudobiloik varuh Tajčev — saj nismo v Parizu — in dekret služi vendar samo kot legitimacija, če določnika ne poznamo, za to smo tudi g. Subeljmu povedali, ko je kot varuh volil za mladoletnega Maksa Ekslerja in bahal tam z dekretom, da take legitimacije ne potrebujemo, ko vendar vemo, da je sodnijske postavljeni varuh, da tedaj vseno lahko voli.

Is Kamnika. »Narodna čitalnica« v Kamniku je dne 6. t. m. na svojem 43. rednem občnem zboru izvolila sledeči odbor: Predsednikom je bil izvoljen g. dr. Alešij Krant; podpredsednikom g. Anton Krizman; tajnikom g. Makso Koželj; blagajnikom g. Ivan Hudobiloik; gospodarjem g. Fran Levičnik st.; knjižničarjem g. Josip Janetič; odbornikom pa gg. Rudolf Binter, dr. Richard Karba in Ivan Vrandić; namestnikom g. Fran Kratner in Kajetan Pogačnik; računskim preglednikom gg. Anton Fabijan in Janko Kosir; režiseriem in garderobarjem g. Josip Stele in kot zastavonoša g. Alešij Ponikvar. Iz obširne in vestno sestavljenega poročila, katerega je podal tajnik g. Binter, je razvidno, da je imelo društvo 114 članov, med njimi 5 častnih. Dramatični odsek, kateremu je načeloval g. Binter, je štel 20 igralcev in igral. Odbor je imel z načelnikom vred 8 odbornikov, oziroma odbornice ter tekom leta 8 odborovih sej. — Društvene zadeve so se reševale v 18 odborovih sejah, od katerih sta bili 2 izredni. — Čitalnica je priredila šest gledaliških predstav, slavnosten večer v spomin pesnika-rojaka Ant. Medveda in v prid njegovega spomenika. Ob tej priliki je predaval o njem kot človeku in pesniku njegov najboljši poznavalec in intimni prijatelj župnik in pisatelj Fr. Fintgar. Nadalje je uvedlo društvo poljudsa ljudska predavanja (čelvero). Predavali so gg. prof. dr. Pavel Grošelj, prof. Breznik in tržni nadzornik Ribnikar, vsi iz Ljubljane. — Avgusta meseca se je v zvezi z »Liro«, »Sokolom« in »Čitalnico« ter pevskim društvom »Zvon« iz Smartnega-Litije vršila običajna vsakoletna velika vrtna veselica na korist »Društvenega doma« v velikem slogu, ki je bila izberno obiskana. — Meseca julija je priredila N. D. O. iz Ljubljane izlet v Kamnik združen s tatarskim koncertom in predstavo. — Po poročilu marljivega blagajnika gosp. Hudobiloika je imela čitalnica 2222 54 K dohodkov in 2641 86 K stroškov. Primanjkljaj je pripisovati nabavi treh velikih zreal za društveno dvorano in nekaterih novih kulis za oder. — O delovanju ljudske knjižnice smo čuli natančno poročilo po g. Janetiču. Knjižnica šteje 662 knjig leposlovne in do 200 knjig znanstvene vsebine. — O marljivem čitanju priča dejstvo, da si je občinstvo izposodilo 2341 knjig — gotovo velikaški napredek. — O društveni inventuri je poročal kot gospodar g. Koželj; med tem ko o stanju gledališke garderobe nismo dobili nikakega pregleda, ker se gledališkemu garderoberju ni zljubilo priti na občni zbor. — Čitalnica je bila naročena na 22 časopisov in 7 revij ter bila članica Slovenske in Hrvatske Matice ter Mohorjeve družbe. Dva lista sta se z novim letom opustila, a mesto njiju naročila »Slav. Tagblatt« in znanstvena revija »Veda«. — Čitalnica zavzema med tukajšnjimi društvi najodličnejše mesto in želimo, da bi se v bodoče pod njenim praporom zbirali značajni in napredni člani.

Is šenčurske občine.

Klerikalci a stranka je pa res ykor človekoljubnosti in krščanskega usmiljenja. To je jakusi v naši občini, kjer vladajo klerikalci, naš občan Joža Gregorec. Revez je šel po svetn za sredo. Toda usoda mu ni bila mila. Le enkrat se mu je nasmehljalo, in takrat se je oženil in si ustanovil lastne ognjišče. Toda ta smehljaj je bil kratak. Ženo mu ugrabi smrt, en izgubi vse in pretekla dni pride siromak belan, brez vinarja v žepu, vodeč le štriletno hčerko za roko, v svojo, v našo občino s Francoskega, po šupn seveda. Naš župan, vrli naš Martnjek, je sedel pri topli vaji in se grel z Brešarjem, ko se v največjem marazu oglasi Gregorec v veži. Svojih ljudi nima, obleka visi z njega, mož sklepeti maraza in lakota, poleg njega pa zmrzuje nežno, nedolžno štriletno dekletce. Martnjek ga kar v veži zasliši, nato pa gre vprašat Brešarja, velesovskega župnika, sedečega pri njem v hiši, kaj storiti. »Ej,« za-

mahne debelo, človekoljubni Brešar in vrne kupico vina po vedno suhem grlu, »dela naj, delavske bukvice mu daj, pa je.« In tako se je tudi zgodilo. Mož, brez dela, brez sredstev, naj ima sedaj delavske bukvice za južno in večerjo. — Kaj, ko bi se nekoč preobrnilo in bi mi z vsomi fajmoštri tako naredili? Poginili bi kot psi za plotom! In stranka, katere pristasi tako delajo z reveži, se hoče imenovati Slovenska Ljudska Stranka? Stranka ljudskih sleparjev je to, pa nič drugega!

Naši klerikalci so tudi veliki sovražniki alkohola. Pa ne tako, da bi bežali pred njim — naši klerikalci morje ne beže pred svrvažnikom, kaj ne, Sajovec — ampak tako, da ga krepko uničujejo, namreč po grlu mavzola. Najlepsi primer za to nam je dal zadnjič, ko je bilo ljudsko popisovanje, naš slavnostni kosivni vojak. Ne maramo popisovati, kako je bilo, ko se ga je mož nalezel, le to pribijemo, da je mož klerikalec in prijatelj fajmoštra Brešarja. Gliha pa vkup striha!

Sedaj je predpust in kmalu bomo imeli eno fest ofcet. Gotovo ste radovedni, katero. Bivša županja — seveda samo v mislih! — Sajovka iz Velesovega ima eno lepo hčer za možiti, za doto pa ponuja prišče in en šop smrek. Kdor hoče kaj natančnejšega izvedeti, naj se obrne kar naravnost na bivšo »županjo« Sajovko v Velesovem.

Naši klerikalci pa sedaj nimajo drugega dela, kot da po občini maleko fehtaje. Da bodo celi možje, jim bomo še za cuzelje zložili. Klobasar in Ivan kar naprej za kljuko pritiskata, tako da jim že drugače ne pravijo kot malekarja. No, ne delajo jima s tem nobene krivice, ker za drugo rabo tako nista. Kvečjemu za mežnarja, pa ni zdaj nobeno mesto prazno.

Šenčurski fajmošter in kaplan sta se pa postavila. Na Jami v Šenčurju sta kupila za 35 tisoč, seveda ne iz svojega, ampak iz hraniličnega denarja v Šenčurju. Nekaj se sliši, da radi te kupčije ne vlada zadovoljnost v klerikalnih vrstah.

Ngavov un.

Loške novice.

Na sokolskem plesu, ki se bo vršil kakor znano v nedeljo, 12. t. m. zvečer v čitalniški prostorih, bo po vseh pripravih in govoricah soditi, taka zabava in navdušeno veselje, kakršnega se v tem predpustnem času nismo v Luki imeli. Saj se je društveni odbor v resnici potrudil, da je priredil vse, kar je potrebno, da bodo udeleženci te plesne veselice kar najbolj zadovoljni. Tako lepo dekorirane dvorane, kakor letos, se nismo videli, zato moramo pohvaliti vse, ki so se z dekoriranjem trudili, zlasti naj omenimo g. fotografa Avgusta Blaznika, ki je pokazal, da ima v tem oziru zares fin ukus. Na plesu bo sodelovala vojaška godba našega demačnega pešpolka št. 17 iz Celovca. Da je bodo vsi plesalci veseli, to nam ni potreba še omenjati. Tudi z jedjo in pijačo bo vsem vstrezno. Zatorej na svidenje v nedeljo zvečer!

Plesne vaje so se vršile in se bodo nadaljevale do konca tega meseca v čitalnici: Sicer čitalnični odbor ne prireja te vaje, pač pa naši mladi diletanti, vendar je čisti prebitek namenjen za Ljudsko knjižnico, kar je vsekakor lepo odstrani diletantov, da se zanimajo in da hočejo tudi gmočno podpreti to našo kulturno napravo. Te plesne vaje so dobro obiskane, kar priča, da še ni izumrlo društveno življenje v naši Luki, kakor tako radi povdarjajo razni naši filistri. Čuje se, da nameravajo naši diletanti zaključiti plesne vaje s plesnim venčkom v prid čitalniške blagajne, ki je podpore potrebna, ker mora s svojimi bolj pičlimi dohodki vzdrževati obilo časopisov in pa Ljudsko knjižnico. Hvalevredna je ta namera ter jo z veseljem pozdravljamo. Našim diletantom pa želimo obilo uspeha. Naj vstrajajo v začetem delu vzlic raznim neumeštnim zabavljicam, ki jih moramo prečestokrat slišati. Za naše narodno delo je polje dovolj obširno za vsakega, kdor hoče kaj delati. Samo s jezikom migati in nič pozitivnega delati, to zna vsak, a da s tem nič opravičenega, to je tudi res.

Torej ples se pri nas na vseh koncih in krajih. Tudi na pustni torek, ki bo 28. t. m., bo priredila naša »Narodna čitalnica« svojo običajno maskarado in s to bo potem za letošni konec predpustnega veselja. O tej maskaradi bomo prihodnjič poročali kaj več, ker smo izza kulis izvedeli marsikaj, kar bo zanimalo mlade in pri nas v zadnjem času preslule — stare plesalke in plesalce!

V nedeljo popoldne se bo vršil razgovor v gostilni g. Antona Cignarja v Zabnici zaradi ustanovitve ljudske knjižnice »Fantovske Straže« za Zabnico in sosednje vasi.

Godovi prihodnjega tedna:

12. Humbelina, Deda, Zvenimir, Ciril; 13. Katarina od R., Jordao, Vrativoj; 14. Valentin, Zofja, Bretislav; 15. Favstin in Jovita, Ljuboslav, Pravoslav; 16. Julijana, Onesim, Džbrana; 17. Džnat in tov., Konstancija, Strahomir, Svetopolk; 18. Simeon, Flavijan, Miloslava, Bratomil.

Sejmi prih. teden na Gorenjakem:

14. v Zernici; 17. v Zgor. Tuhnju.

Ne zabite Ciril-Methodove družbe!

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nič nas ne

lišči v žledcu, nobenih bolečin odkar jemljemo Fellerjeve odvajajoče rabarbarne praške z znano »Elsapillen«. Pravimo Vam iz izkušnje, poskusite jih tudi vi, urejajojo blatenje in pospešujejo prebavo. 6 škaljic franko 4 K. Izdeluje jih le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsn trg št. 264, Hrvatsko.

V Kranju, dne 11. februarja 1911.

«Slovanska Unija» se je preustrojila. Naečelnikam je izvoljen Čeh dr. Fiedler, podnačelnikom pa dr. Susteršič, dr. Udrzal, dr. Ploj, dr. Kramar, dr. Hruban in Klifač.

Seje državnega zbora se prekinjejo do 7. marca, med tem časom zasedajo delegacije v Budimpešti. — V torek je Slovenski klub brez vsega obotavljanja opustil obstrukcijo v proračunskem odseku. To je izrazilo precejšen odpor pri vseh slovenskih strankah. Lahko dobe skoro gotovo pravno fakulteto na Dunaju.

V poslanski zbornici so razpravljali o vladni predlogi proti krošnjarstvu. Ko se je dr. Mahler zavzemal za krošnjarje, je nastal ropot in krič pri kršč. socialcih, odlikoval se je tudi Malik. — Hribar je podal predlog o prenehanju dosedanjega ljudskega zakona. Te dni se je debata o predlogi glede krošnjarstva nadaljevala.

Novo posojilo. Kakor znano, je drž. zbor že dovolil 109 milijonov kron posojila, ki se porabi za železniške investicije. Finančna uprava se je tozadevno že dogovorila s pošto hranilnico. Kurz novega posojila bo znašal 92 odstotkov.

Narodnostni mir je sklenjen med Čehi in Nemci v Budjevicah na Češkem, in sicer na podlagi, da ne more nobena narodnost druge majorizirati in da je obenem zajamčen popoln in svoboden razvoj v kulturnem in gospodarskem ozirju.

Važni papeževi odloki. V kratkem izidejo sledeči jako važni papeževi odloki: 1) Vsa uredništva katoliško-klerikalnih časopisov bodo morala dopustiti, da bo pregledal rokopiše kak katoliško-klerikalni duhovnik. 2) Vsi duhovniki, ki sodelujejo pri kakih posvetnih zavodih, morajo brezpogojno zapustiti svoje mesto, četudi bi se izkazalo, da je sodelovanje duhovnikov za naroč. potrebno. 3) Cvilna obleka je vsem katoliškim duhovnikom prepovedana. Obisk gledališč in gostiln sme dovoliti samo škof.

Črna gora namerava baje okupirati del stare Srbije, in sicer del med Plavo in Gusinjem. Iz teh krajev bežijo ljudje v Črno goro. V zadnjih tednih jih je pribežalo okoli 7000.

Na Špansko vplivajo dogodki v sosednji portugalski republiki. Vladni krogi sicer ne mislijo direktno nastopiti, kakor so se glasile prve vesti, vendar so pa v Madridu navale dementije ministrskega predsednika Canalejaša menjenja, da bodo v prihodnji ministrski seji sklopili o varnostnih odredbah na portugalskih mejah.

V Perziji so v okolici Teherana zopet nastali nemiri. Guvernerji se branijo izsiliti iz ljudstva stidesetodstotno zvišanje davčnih naklad. Vseled tega celo v Teheranu ne dobivajo deloma že več tednov nikake plače. Angličani bodo zasedli nekatere dele perzijskega zaliva začetkom februarja.

Današnji številki je priložen najnovejši cenik knjig in brošur naše tiskarne.

Novičar.

Svojim p. n. naročnikom! Ustavili smo list vsem onim, ki dosedaj še niso poslali naročnine za leto 1911.

Sklepanje kranjskega deželnega zbora. Deželni zbor kranjski se sklicuje na dan 18. februarja, da reši melioračni zakon. Stvar se je zavlekla za en teden zaradi tehničnih ovir. Besedilo melioračnega zakona je z ministrstvom natarčao dogovorjeno, da ne bodo dobene ovire glede sankcije. Obenem reši deželni zbor še nekatere manjše zadeve.

Poročil se bo v sredo 15. februarja Joško Sink, živnozdravnik, z gospico Martinko Smid, hčerko pok. veleposestnika, pipovarnarja in graščaka z G.šteja. Obilo sreče!

Nekdaj in sedaj. Sledeči dogodek, dasi samnasebi brez vsake važnosti, se mi zdi vreden, da ga zabeležim, ker nekako dokazuje, da v marš-katerem oziru lezemo nazaj v «blazne stare čase». Vozeč se zadnjič z vlakom iz Ljubljane na Gorenjsko, sem imel dva sopotnika, očitno nočitelja. Eden je bil že jako star, droben in suh možiček, obrnatega obraza in dosti priprosto oblečen; drugi pa je bil še mlad, jako inteligenten in boljše oblečen. Ko sem vstopil, sta bila že v živahnem razgovoru, ki me je kmalu začel zanimati. Stari gospod je bil videti precej vnet in je govoril: «Da, da! Imate že prav, da so Vaše plače naravnost beraške. Mi smo nekdanj računali v precej manjšimi številkami, a kar smo dobivali, je zalogo več, kakor Vaši današnji dohodki. Vendar rečem, da ste danes na boljšem, nego smo bili mi. Le potrpite malo, Vam takoj dokazem. Vi ste večer naplinali pobotnico, jo ponesli v davkarje ter prejeli plačo za februar do zadnjega vinarja. A mi nekdanj! Celo tedne sem moral molodovati pri županu za svoje bore evanc-garce in goldinarčke. Pa mi je dal enkrat doma 2 gld., drugič v neki veči dva, tretjič v gostilni eno evancgarco i. t. d., prav kakor bi bil berač, sem moral prositi. Pozneje, ko je bil župan rajski N. (imena nisem razumel), je bila stvar dosti boljše, ker je bil mož, čeprav nekoliko svoje glave, vendar odločen in vnet za red. Iplačeval je pa občinski svetovalec Obracaj, ki mu je bilo sicer silno nerado

izpod palca; a se je bal zamere pri županu. Sedaj se moram smejati, kako je mož vzdihoval in obračal goldinarčke, ki mi jih je moral natesti po ukazu županovem, a dal mi jih je vendar, četudi perad. Primerilo se je celo, da si je moral izposoditi za obično denarja, da me je plačal, ker je župan tako vzel. Pa, žalibog, tako ni ostalo dolgo. Ubogega župana smo pokopali in dobili novega, tistega Hrovata, ki že sedaj županuje. Izvrsten mož je bil to in za šole vnet in tudi meni še dosti prijazen, a bog se usmilil, ostal je pa še oni Obracaj. Ker je sedel župan druge po sebi, je menda mislil: «Ako se je moj prednik zanesel nanj, zakaj bi se jaz ne». Pustil mu je torej prosto roko, a to sem prvi neprijetno čutil jaz. Strašno težko mu je šlo zopet izpod palca, in če ni bilo drugače, pa me je napodil: «Danes ne morem plačati, ni denarja v kasi; kadar bom dobil naklado, Vam bom že dal pošto!» Tako je bilo zopet po starem. Tega Vi seveda ne morete umeti, ker niste izkusili. «Ha, ha, ha!» se glasno zasmeje mlajši njegov sopotnik, «ha, ha! Ta je pa dobra. Jaz da tega ne morem umeti? Pa ravno včeraj se mi je do picice tako zgodilo! Bilo je pa tako-le: «Pri nas imamo obrtno šolo in plačuje nam ...» V tem hipu se je jel vlak vstavljati in mladi potnik skoči urno kvisku ter hitro zbere svoje stvari in kmalu zapusti vlak. Bil je doma. Jaz pa sem, dalje vozeč se s starim gospodom proti Podnartu, razmišljal o urodi, ki v večnem kolobarju prinaša zopet v sedanje razmere «starih starih časov».

Jesenice na Gorenjskem. Tudi pri nas je ljudsko štetje dokončano, ter izkazuje 5410 v tej občini navzočih državljanov. Ti se razdeljeni: Sava 2927, Jesenice 1401, Hrušica 605, Planina, Plavški rovt in Prihodi 353 in Plavž 124 ljudi. Po narodnosti je nad 5000 Slovencev, in le nekaj nad 300 res pravih Nemcev, kateri naj si tudi blagovolijo zapomniti njih 6%, manjšino in slovensko 94%, večino, in naj se tudi po tem številu ravna in temu primerno obnašajo po Savi in Jesenicah. Zanimivo je bilo slišati pri popisovanju, ko so nekateri «nemščurji» dali vpisati «slovensko-nemški» jezik, nekateri so pa še celo zahtevali «international». To vse so sadi nemškega «Schulvereina», ki tako skrbi za nemško šolo na Jesenicah, in katero tako skrbno podpira celo železniški minister dr. Glombinski z državnimi tisočaki!!! Vprašamo torej naše deželne in državne poslane, ali je res potreba državi za teh borih 6% Nemcev, ki se nahajajo tu na Jesenicah, takih ogromnih svot izplačevati? Pri tem pa se za res potrebno slovensko visjo ljudsko šolo, «osemarazrednico» ne prprosi in ne dočaka dovoljenja od zate merodajnih instanc. Pozivljamo vas torej gg. poslane vseh slovenskih ljudskih strank, da nam s vsami močmi pripomorate v najkrajšem času rešiti tako perečo našo šolsko vprašanje in zahtavo po slovenski osemrazrednici na Jesenicah.

Razvoj nemške kulture pod Grintavcem. Nek privadnan nemščurski o-krbnik na prejšnjih posestvih g. Fuchsa, ki stoji na ime von Schwalb, je začel valjevati prav pristno germanske kulture, in sicer po najnovejši metodi. Bilo je 7. t. m. zvečer, ko pride ta plemič v konjski hlev, ravno ko si kuha njegov hlapec veterjo; štedilnik je močno kadil, hlapec naprosi plemiča, naj pusti štedilnik omesti, odgovor na to je bil — plemič mu prirozi zausnico, ga pedere k tlom ter lomasti neumnostjo po njem, dekar mu moči ne opesajo, ali mislite, da je to razburjeno plemenito kri pomirilo. Kaj se! Pokliče petorico svojih služabnikov in veli z vojaško komando (ker je bil baje nekdanj častnik): povežite ga! Ukaz plemen. ga gospoda se izvrši, zvežite revežu roke in nog in hajd zopet po njem. Godilo se je to baje v preteklih pri odmorih pa se je pilo vino, za katerega je plemič dal. Celo barbarstvo je že naznaričeno ter upamo, da se plemič in njegovi pomagači niso zastoj trudili, da dobe za to človekoljubno delo tudi primerno plačilo. Hlapec je zadobil hude poskodbje, je ožen in oče starih nedoraslih otrok. G. pl. Schwalb kajne: Wan die Schwalben wieder kommen, die werden schauen.

Naberi na Gorenjskem. V Radovljici 1., 2. in 3. marca; k naboru jla ima priti 576; v Kranju 4., 6., 7. marca (735); v Trzinu 9. (129); v Škofji Loki 11., 13. in 14. marca (527); v Kamniku 16., 17. marca (376); na Prevojah 18., 20. marca (308); v Ljubljani (izvzemši mesto Ljubljana) 1., 3., 4., 5. aprila (669).

Iskrebani poročniki. Za prvo poročno zasedanje so z Gorenjskega naslednji gospodje: Anton Globočnik, trgovec in posestnik v Zelenikah; Janko Grašek, trgovec in posestnik v Kamniku; Materež Hafner, mizar v Škofji Loki; Jernej Kemperle, posestnik in trgovec v Kamniku; Josip Likozar, posestnik in trgovec v Kranju; Josip Mohar, posestnik v Spodnji Siki; Franc Smid, posestnik v Selah; Florjan Tarmar, posestnik v Spodnji Siki; Josip Zupan, trgovec s lesom in posestnik na Dovjem.

Millijenska dediščina. Zaposelina pokojnega Devidera Zebala znasa točno 927.847 K, pri čemur pa niso vračunane obresti. Pokojnik se je že pred smrtjo proti neki osebi izrazil, da je v kratkem času že postal milijonar. Ker obresti od hranilnih vlog že več let niso bile dvignene, je čisto gotovo, da znašajo nad 80.000 kron. Zaposelina bo potemtakem znašala vsakakor nad 1 milijon. Vsa ta denar bo ostal v domačih rokah, ker tuji po-

kojniki sorodniki ne pridejo več v poštev, ker se so javili že štirje domači bližnji sorodniki, med njimi ševljar Zebal iz Kranja. Kdo izmed teh starih je s pokojnikom v bližnjem sorodstvu, se bo šele dognalo na podlagi izpiska iz krstnih matrik. Oporoke doslej niso našli in je menda tudi ne bodo, zakaj doslej je ostal ves trud brezuspešen — v veliko žalost raznih tujih daljnih sorodnikov, ki so z gotovostjo računali na to, da se jih pokojnik spomni v oporoki z bogatimi legati.

Prememba posesti. Hči stav. 53 in 35 v Kranju je kupil g. Zdravko Kranjc, trgovec, za svote K 84.000.

Občni zbor podružnice slov. trgovskega društva «Merkur» v Kranju vrši se v četrtek dne 16. svečana 1911 ob 1/9. uri zvečer v gostilni g. Lovro Reboja v Kranju s običajnim dnevnim redom, na katerem je tudi sprememba pravil. Ako bi ne bilo ob deločni uri navzočih zadostno številce članov, vrši se ob 9. uri občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število navzočih članov.

Dvojni koncesiji. Gospod Edmund Reoss je dobil dve koncesiji, in sicer eno za izvršitev svobodne obrti komisijeke trgovine in drugo za izvršitev svobodne obrti trgovinske agenture. Kakor čujemo, take koncesije dosedaj na Gorenjskem nima nihče drugi, v Ljubljani pa so v židovskih rokah.

Podpora železniškega ministrstva šulferajskim solam na Kranjskem. «Slovenski Narod» je poročal, da je ukazalo železniško ministrstvo šulferajski soli v Siki 500 K, šulferajski soli na Jesenicah pa 1500 podpore, kar je med Slovani vzbudilo veliko senzacijo. «Narodni Listy» soglašajo s «Slovenskim Narodom», da se gmotna sredstva železniškega ministrstva ne smejo vporabljati za podporo nemškim, najmanj pa šulferajskim solam.

Koliko perabi Kranj na leto mesa. V mestni klavnici v Kranju so zaklali l. 1910: 531 volov, 9 bikov, 239 krav, 78 telic, 2 buhi, 654 telet, 677 prašičev, 32 ovac, 5 koz, 33 kozlov, 26 kozličkov, 4 jagnjeta in 220 kostrunov. Vpeljane pa je bilo zaklane živine, (vziroma mesa): 472 prašičev, 237 1/2 telet, 53 kostrunov in ovac, 4 jagnjeta, 32 kozličkov, 5027 kilogramov mesa, 3452 1/2 kilogramov vampingov, 59 bohov špeha, 204 kilogramov svinske masti in 1/2 goveda.

Na gorenjski železnici so dne 27. januarja izmenjali v km 58 6/7 med postajama Leace in Podnart v letu 1870 delani železniški most z dvema odprtizma s po 40 m šrine des Savo z dvema posameznima mostovima v skupni teži 260.000 kilogramov. Izmenjavanje se je pričelo po vlakn št. 1724 okoli 10. ure 30 m. dopoldne in je trajalo do 1/3. popoldne, valed česar so morali potniki vlaka št. 1716, ki je odhajal iz Ljubljane jut. kol. ob 11. uri 40 min., prestopiti na tem kraju vlak, ki je prišel zato z Jesenic in odeli v isti smeri. Železnica je oskrbela brezplačno prenašanje ročne in potne prtljage ter pošte.

Iz Kranjske gore. Dne 19. m. m. je okrog polnoči začela gori streha h.š. posestnika Gregorja Udermana. Zgorela je streha in tam shranjene perno in obleka. Škode je 2300 krno. Kako je nastal oganj, še ni dognano.

Društvo za varstvo otrok in oskrbo mladine v Kranju je imelo dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne v sodniškem poslopju v Kranju svojo odborno sejo. Društveni predsednik, g. Ivan Pogodnik, c. kr. deželni sodni svetnik in predstojnik c. kr. sodišča, je poročal o društvenem delovanju: Enega gluho-nemega dečka vzdrnjuje društvo v zavodu za gluho-neme v Ljubljani; deček dobro napreduje in zna že precej govoriti. — Štirinajstleten deček je bil izpuščen iz zavoda na Rakovniku in izročen v ponk čevljarskemu mojstru Fr. Rodetu v Kranju; za napravo poljubne obleke se mu je nakasalo od društvene blagajne 30 K. — Neki zanemarjeni deček se je dal v oskrbu kmečkemu gospodarju v Sencurju proti mesečnemu prispevku 3 K. — Na Vincencijevo družbo v Kranju se napravi prošnja za sprejem šestletne deklice v sirotišnico v Kranju; njen štiriletni brat pa se je izročil v oskrbo stari materi, kateri se za to plačuje mesečno 3 K. — Štirinajstleten deček je bil izpuščen iz poboljševalnice v deželni prisilni delavnici in se bo dal v uk kakemu čevljarskemu mojstru izven Kranja. Deček je dobil ob izpustu iz poboljševalnice jako dobro izpčitavalo. — Petnajstletni deček iz Zapeg in trinajstletni deček iz Redboja se oddata v poboljševalnico v prisilni delavnici v Ljubljani. — Kakor je videti iz tega poročila, društvo prav uspešno in plemenito deluje. Zato opozarjamo vse blagocutne čitatelje, da pristopijo k temu prekoristnemu društvu, ako niso tega že dosedaj storili. Udniho sprejema društveni blagajnik, g. Rajko Marandec v Kranju. Letni prispevek znaša 2 K.

Aretnice. Dne 7. t. m. je delala mestna uhoga Ivana Pahar tak nemir v mestni ubežnici, da so jo morali aretirati in odpeljati v občinski zapor. — Dne 8. t. m. je bil aretiran 62 letni Aleš Stenovec, doma iz Bukovice, občina Vodice, ker je pujan razgrajal po trgu. B. l. je odpeljan v občinski zapor in drugi dan ugnan iz mesta. — Dne 10. t. m. je bil aretiran zaradi beračenja 75 letni Juri Vilfan, doma iz Selc; drugi dan so ga izpustili iz mestnega zapora. — Dne 10. t. m. je bil aretiran 21 letni Nace Stenovec, doma iz Luž, občina Sencur, zaradi pjanosti in nespodobnega vedenja. Odvedli so ga v občinski zapor in ga izpustili drugi dan, ko se je stresnil.

Ljudske šotlje. Srednja vas v Bohinju
steje 459 ljudi, 261 goveje živine, Černjica 476
ljudi, 351 goveje živine, Jereka 164 ljudi, 141 go-
veje živine, Podjelje 141 ljudi, 176 goveje živine,
Stara Fužina 560 ljudi, 343 goveje živine, Studor
226 ljudi in 188 goveje živine. Vasi «na Bukovem»:
Poličev lars, Leški vrt, Polje, Zlan in selište sv.
Duh stejejo 236 duš. Koprivnik 282 ljudi, 235 go-
veje živine, Gorjune 322 ljudi in 199 goveje živine.
— Blejska župnija steje 2027 ljudi, in sicer:
Grad 739, Redica 440, Mlino 354, Zegorice 370,
Želeče 124. — Občina Sv. Ana pri Trzinu ima
552 prebivalcev, 31 konj, 220 goved, 96 svinj,
210 ovac in koz, 465 kokoši in 53 panjev. Sv.
Katarina steje 803 prebivalcev, 88 konj, 322
govod, 190 svinj, 233 ovac in koz, 591 kokoši in
40 čebelnih panjev. V teh dveh občinah je vpisa-
nih okrog 30 Nemcev. — Poleg 88.645 civilnih
stanovnikov steje Ljubljana danes tudi še 3066
aktivnih vojakov. Skupno prebivalstvo Ljubljane
znasa torej 41.711 ljudi. — Po zadnjem štetju
steje Smlednik 1553 (1539), Predvor 2587 (2588),
Hrastje 523 (530), Kranj 2578 (2484) brez dija-
kov in ta dan odvoznih, Mavčice 1284 (1300),
Naklo 1713 (1712), Predelje 2391 (2388), Sentur
2866 (3029), Sv. Jost 750 (755), Strazšče 2227
(2231), Voglje 674 (646), Črklje 3196 (3230),
Sv. Ana 550 (668), Kovor 1119 (1078), Sv. Ka-
tarina 803 (698), Križi 2241 (2077), Trzic 2629
(2626), Javorje 1009 (1615). Sedaj je občina raz-
deljena, izločila se je davčna občina Podobeno in
priklopila Poljanam. Stara Loka 3663 (3680),
Škofja Loka 2210 (2210), Zelenci 941 (1055),
Oslica 2790 (2766), Poljane 1992 (1422). Priko-
pitev davčne občine Podobeno. Selca 4577 (4659),
Trata 2420 (2452), Sorica 1844 (1838), Zmamec
1654 (1717).

Nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda v
Kranju so prispevali meseca januarja 80 kron 18
vin, in sicer nabiralnik v kavarni Jäger 62 K 70 v,
v kavarni Geiger 17 K 48 vin. — Nabiralnik v
kavarni pri Jägru je prispeval v Kranju 1.200 K
ter je družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani že
poslala tozadevno diplomu in priznala gospodični
Karli Jägerovi za rodoljubno in pokrivovalno delo-
vanje pokroviteljske pravice. Živila! — Nadejamo
se, da bodemo kmalu lahko poročali o drugih
diplomah.

Stalni pokoj je dovoljen g. Ludoviku Štufca,
župniku v Kranjski gori.

Župnik reši življenje dečka. Na Bledu se
je udri led 13letnemu dečku; boril se je precej
časa s smrtjo. Kakih deset korakov stran je stal
nek uradnik, ki pa ni imel poguma skočiti v jezero
in rešiti otroka. Ko zagleda nesrečo župnik Klein-
dijet iz Begunj v daljavi več sto korakov, teče
z vso silo na lice mesta ter z nevarnostjo lastnega
življenja reši dečka iz vode. Še nekaj sekund in
otrok bi bil utonil, bil je že skoraj nezavesten.

Televadno društvo Sokol v Škofji Loki vabi
na plesni venček, ki se vrši dne 12. svečana 1911
v prostorih «Narodne čitalnice». Pri plesu svira
slav. vojska godba c. in kr. pešpolka vitez pl.
Milde št. 17 iz Celovca. Pričetek ob 8. uri zvečer.
Vstopnina za osebo 2 K, člani v krovu 1 K; dame
prosto.

Zgorala je na Bregu pri Radovljici posestniku
Josipu Prešernu opekarna. Škode je 15.000 K, ki
je večinoma krita z zavarovalnico.

Ohranbenemu skladišču družbe sv. Cirila in
Metoda se je priglasil za 1 kamen in plačal 200 K
občinski zastop v Nabrežini. (Št. 877). — Do 1000
manjka še 123 kamnov!!!

Slavje priredi akad. tehn. društvo «Triglav»
v Gradcu pevdom svojo petintridesetletnice dne
19. svečana 1911 v Ljubljani.

Nesreče. Pri sekanju je spodrsnilo v nekem
gozdu pri Mojstrani tovarniškemu delavcu Jakobu
Kumerdeju. Zlomil si je desno nogo. — Ivan
Stare je padel na sledeneli cesti v Čerkijah in si
desno roko težko poškodoval. — Levo roko si je
zlomil čevljar Ignacij Kuhar iz Sv. Anje pri Trzinu,
ko je padel na zmrzli cesti. — Pri gradnji vodo-
voda na Jesenicah je kamen težko ranil delavca
Blaža Trojarja na desni roki.

Poročilo o «Kmetaki gostiji» prijavimo, ker
nam je prepozno došlo, prihodnjic. Za danes ome-
nimo le toliko, da je veselica naravnost sijajno
izpadla. Čistega dobička je 672 K 84 vin.

Poznamena vredno. Gospod J. M. iz K., ki
noče biti imenovan, je podaril nekemu pevske-
mu zboru na Gorenjskem 30 kron z zahtevom, da to
ni zadnji njegov dar v ta namen. Pevski zbor, ki
po darilcevi želji tudi ne sme imenovan biti, se
mu za lepo darilo tem potem najiskreneje za-
hvaljuje.

Zmrznila je na Gastejskem klanecu 40letna
Anica Debela, doma iz Letene, občina Predvor.
Dne 10. t. m. so jo našli mrtvo in odnesli v mrt-
vašnico v Smartnem.

Aretilan slepar. Na Behinjski Bistrici je bila
25. januarja velika senzacija. Ta dan so namreč
orožniki aretilali užitenkega revidenta Fl. Kožuha,
zaradi velikih eleparij in goljufij. Kožuh je služboval
precej časa v Behinju. Mož je bil tako pobožen,
da je prejemal vsak teden sv. zakramente, se
klanjalo tal duhovnikom in užival pri Judeh in
pri duhovščini največje zaupanje. Kožuh je kot
užitinski revident poneveril več tisoč kron in iz-
vršil tudi na strankah mnogo eleparij.

Gospod Mat. Bradarica ml. je razstavil v iz-
ložbi manufakturne trgovine I. Pfeifer v Kranju
svoje najnovejše delo — sliko, predstavljajočo v
vojaki (sa bujnem polju) padlega vojaka, katerega
tolazi ob zadnji uri Kristus. Slika je na prodaj.
Pojasnila daje zgoraj imenovana trgovina.

V deželi pravilje. (Sokolova maskarada.)
[Dalje.] Komaj se vzdamo, že nam pomiga skrat
in stopimo malo naprej. V posameznih skalnatih
duplinah zagledamo krasen grad, obraščen z bo-
dedim trajem, pred njim pa že stoji kraljič, da reši
Trnjalico. V drugi duplini pa pritlikavci dvigajo
stekleno krsto, čez katero se pa že nagiba zopet
drogi kraljič, da poljubi in iz smrtne spanja
obudi krasno «Snegulčico», in isti hip nam pokima
žalostna «Pepelka»; kakor bi hotela reči, vsi se
zbudimo in vas pridemo pogledat. Hkratu pa za-
gledamo krasno se lesketajočo kazo s krono na
glavi, a tudi za njo že stoji njen viter, da jo reši.
Sedaj se zavemo, da smo v razvalinah gradu pod
Smarjetno goro. Skrat nas pripelje skozi malo
duplino na prosto in da celo stvar lahko pre-
mislimo, mahne se jo proti «Kucni». Dalje prih.

Tamburaško društvo «Stol» v Zirovnici pri-
redi v nedeljo, dne 19. svečana v gostilni Marije
Čop v Zirovnici predpušno veselico z mnogovrstnimi
sporedom. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina
60 vin, dame proste.

Kočijaži v Kranju vabijo na svoj plesni venček,
ki ga prirede v nedeljo, dne 12. februarja v gostil-
niških prostorih g. Rožiča (Triglav). Začetek ob
5. uri popoldne. Vstopnina 40 vin., družina 1 K.
K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Koncert «Glasbene Matice» se je vršil zadnjo
nedeljo v veliki dvorani «Uniona» v Ljubljani.
Razprodane so bile vse vstopnice. Najbolj razve-
seljivo dejstvo za prospen pevskega zbora «Glas-
bene Matice» je, da se število dobrih in sigurnih
pevcov in pevk večja od nastopa do nastopa. To
pot je bilo 190 pevcov in pevk, vsakih nekako po-
lovice. Koncerti «Glasbene Matice» so postali pod
vodstvom koncertnega mojstra M. Hubada za nas
Slovence nekaj izrednega. Zljaj nam odkrije Hubad
kak znamenit oratorij, zdaj nas pelje k orkestralni
maši svetovne slave, zdaj nam da zopet priliko,
da stopimo v žalne speve veličastnega requiema.
Pevske točke zadnjega koncerta je vzel iz «Novih
akordov» in iz muzikalij «Glasbene Matice», naj-
brže z namenom, da poda poslušalstvu v dovršeni
obliki zgolj pesmi slovenskih skladateljev. Kaj naj
rečemo o tem njegovem zboru? Hubad stoji danes
kot pevovodja z «Glasbeno Matico» daleč daleč v
ospredju. In vsi tisti, ki so kot pevovodji in kot
proizvajajoči pevci, bližje njega, so hoteli ali ne-
hotel njegovi učenci. Kar je dobrega, imajo sigurno
pe njem. Za zadnji 1. koncert slovenske pevske
«Zveze» je bil iz tu navedenih vzrokov pravzaprav
Hubadov peyski večer. Kadar nastopi ob prihodnjih
zvezinih koncertih še več zborov, se pokaže resnica
navedene gotovosti se bolj očito. — «Slovenska
Filharmonija» pod vodstvom kapelnika gosp. Elv.
Cajeneka je krasno izvajala 3. uverturo k Beetho-
veni «Leonori» in Dv. fakovo simfonijsko pesnitev
«Zlati kolovrat». Gospa Vida Talichova je z glo-
boko zamišljenim prednašanjem igrala dve Lisztovi
skladbi. Tudi o pevskih zborih bi radi podrobneje
poročali, a žal, nam tega ni mogoče, ker bi mo-
rali biti s poročilom nepopolni, zakaj F. Gerbičevih
in E. Adamičevih zborov sploh niemo slišali. Za
tretjič se nam je pripetilo, da smo morali zapu-
stiti koncertne dvorane še pred zaključkom spo-
reda. Odbor «Glasbene Matice» naj resno razmislija
o tem, da se vrše koncerti prej. Samo komo-
dnosti Ljubljancev ni treba upoštevati. Dva- ali
trikrat na leto bodo na ljubo zunanjim obiskovalcem
koncertov tudi ti radi prišli ob poznem popoldan-
skem času k koncertu. Ali pa naj se odpošlje po
odboru na železniško upravo prošnja, da odhaja
večerni gorenjski vlak pozneje. Tudi obiskovalci
gledališča tožijo o tem. Samo iz Kranja je bilo
zadnjih 20 posetnikov pri koncertu, pa bi jih bilo
gotovo še več, če ne bi bil koncert ob tako ne-
ugodnem času. Radovljčani, Jeseničani in prebi-
valci višje gori pa spride povedanega sploh ne
smejo misliti na te koncerte. Prosimo torej nujno,
da se odbor kakorkoli že osira na blagohotno
prošnjo.

Plesne veselice priredi strokovno društvo
strojarskih pomočnikov v Kranju v nedeljo, dne
12. svečana 1911 ob 8. uri zvečer v prostorih g.
Franca Kuralta («pri Jelencu»). Pri plesu svira
godba «Požarne brambor» v Kranju. Vstopnina
80 vinarjev za osebo. Čisti dobiček je namenjen
društveni blaginji.

Drugo spanje. Samski posestnikov sin Jernej
Zvečitar v Zalem logu pri Škofji Loki je dobil iz-
plačanih 140 K. V neki gostilni, kjer se je hotel
potem zabavati, je zaspal, med spanjem mu je pa
odnesel neznan tat vseh 140 K, pustil mu je pa
velikodušno samo drobiž v znesku 11 K 10 v.

Volitve v okrajni centralni odbor kamniški so
se izvršile dne 4. t. m. v Kamniku. Vseh udele-
žencev je bilo 88. Izvoljeni so odborniki in si-
cer: Andrej Mejač, župan v Komendi; Fr. Erce,
župan v Vodicah; Karol Prelesnik, župan iz Zu-
panjih njiv; Ivan Mali, župan v Sp. Tuhinju in
Ivan Sarec, občinski svetovalec iz Radomlja; na-
mestnikom župan Fr. Kogej iz Motnika in Ant. Pir-
nat, župan iz Homca. — V mestni občini Kamnik
sta izvoljena Jos. Kenda in Lovro Bergant; v ve-

leposestvu grašč. eskrbnik Wiltschnig namestnik Iv.
Starina, industrijalci so volili župana Janežiča iz
Domžal.

Listnica upedništva.

Gosp. Valentin Zavrl, Begunje. Potrjujemo, da
dopis iz Begunj v zadnji številki «Gorenjca» niste Vi pisali,
niti povzročili.

Kathreiner Kneippova sladna kava

služi zaradi svo-
jih nedosežnih
vrlin vsak dan na
milijone ljudem.
Edina prava dru-
žinska kava! Po
ceni in zdrava.

VABILO

PLESNEMU VENČKU

ki ga prirede
kočijaži v Kranju
v nedeljo, dne 12. februarja 1911 v
gostilniških prostorih gosp. Rožiča
(Triglav).

Začetek ob 5. uri popoldne.
Vstopnina 40 vin., družina 1 krono.
K obilni udeležbi uljudno vabi
ODSEK.

Ceno češko posteljno perje!

5 kg novega oskubenega K 9-60
boljše K 12-—, belo, mehko oskub-
ljeno K 18-— do K 24-—, snežno-
belo, oskubljeno K 30-— do K 36-— Posilja franko po
povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrnejo
poštni stroški. 21 6-2

Benedikt Sachscl, Lobes 371 pri Plzinu, Češko

KAVARNA
PREŠEREN
LJUBLJANA

3 stanovanja

se oddajo takoj v hiši št. 163
in 164 in sicer eno v prvem
nadstropju s tremi sobami ter
pritiklinami in dvoje pritlično,
vsako obstoji iz dveh sob s
pritiklinami.

Pojasnila daje Ignac Fock v Kranju.